

Kvalifikāciju salīdzināšana uzticamai atzīšanai – QUATREC 2

QUATREC 2 pieeja mācīšanās rezultātu izmantošanai kvalifikāciju salīdzināšanā – salīdzinošais ziņojums un rekomendācijas

Gunta Kinta

Projektu departamenta vadītāja
Akadēmiskās informācijas centrs

Darba seminārs, 2022. gads, Rīgā

QUATREC 2 projekts – Kvalifikāciju salīdzināšana uzticamai atzīšanai

Projekta īstenošanas periods: 2020.gada 1. oktobris – 2022.gada 30. septembris

Mērķis: veicināt mācīšanās rezultātu efektīvu izmantošanu diplomu izvērtēšanā augstākās izglītības iestādēs (All) un darba devēju vidū, lai atbalstītu godīgu atzīšanu

Uzdevums: pamatojoties uz iepriekšējā QUATREC projekta secinājumiem un ieteikumiem, izstrādāt un izmēģināt metodiku mācīšanās rezultātu izmantošanai kvalifikāciju novērtēšanā

Projekta partneri:

- Akadēmiskās informācijas centrs – Latvijas ENIC/NARIC (koordinators)
- Nacionālais informācijas un dokumentācijas centrs – Bulgārijas ENIC/NARIC centrs
- Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas centrs – Lietuvas ENIC/NARIC (SKVC)
- Diplomu atzīšanas un ekvivalences nacionālais centrs – Rumānijas ENIC/NARIC
- UK ENIC, Apvienotā Karaliste
- Nacionālais akadēmiskās atzīšanas un mobilitātes informācijas centrs (ARMENIC), Armēnija
- Vitauta Dižā Universitāte – Starptautiskās sadarbības departaments, Lietuva
- *Latvijas darba devēju konfederācija*

Salīdzinošais ziņojums
un pētījuma rezultāti

Metodoloģija

Pētījums vērsts uz EKI 6. un 7. līmeņa AI kvalifikācijām

Aptaujas dati ievākti no 1.04. līdz 24.05.2021.

Valstu ziņojumi iesniegti 20.07.2021.

Valstu ziņojumi (6)

- Literatūras un avotu analīze
- All aptauja (75 respondenti)

Nacionālais līmenis
(projekta partneri)

Salīdzinošais ziņojums

- Literatūras un avotu analīze
- Valstu ziņojumi

Starptautiskais līmenis
(projekta koordinators)

Ziņojumu struktūra

VALSTU ZIŅOJUMI

1. Normatīvais regulējums mācīšanās rezultātu kontekstā (L)
2. Kategorijas/dimensijas, kādās tiek izteikti mācīšanās rezultāti (L, A)
3. Mācīšanās rezultāti kvalitātes novērtēšanā (L, A)
4. Mācīšanās rezultātu iekļaušana Diploma pielikumos (L)
5. Vadlīnijas, ieteikumi un procedūras mācīšanās rezultātu formulēšanai (A)
6. Darba devēju iesaiste mācīšanās rezultātu formulēšanā (A)
7. Mācīšanās rezultātu formulēšanas labās prakses piemērs (L*, A)

L – Literatūras un avotu analīze

A – All aptauja

* – Apvienotā Karaliste

SALĪDZINOŠAIS ZIŅOJUMS

1. Pārskats par citiem pētījumiem un iniciatīvām mācīšanās rezultātu salīdzināšanai
2. Pētījuma metodoloģija
3. Valstu ziņojumu salīdzinājums
4. Ieteikumi
5. Labās prakses piemērs

Pārskats par citiem projektiem mācīšanās rezultātu salīdzināšanai

UNESCO World Reference Levels

- Tiešsaistes rīks (2014.g.) kvalifikāciju profila (mācīšanās rezultātu) salīdzināšanai
- 11 spēju/kompetenču elementi
- 8 sarežģītības līmeņi
- 51 sasniegumu indikators
- Izmantots QUATREC projektā

EKI Konsultatīvā grupa – horizontālā kvalifikāciju salīdzināšana

- Darba grupa (2019-2021) – BE, LV, SK, PL, LU
- Salīdzinātas 32 kvalifikācijas (EKI 4., 5. un 6. līm.)
- IT un sociālās aprūpes jomas kvalifikācijas
- Kvalifikāciju salīdzināšana – anketa (*fiche*)
- Mācīšanās rezultātu analīze – veidlapa (*grid*)

Cedefop – Profesionālās izglītības kvalifikāciju salīdzināšana: uz Eiropas salīdzinošo metodoloģiju

- Pētījums (2018-2022)
- Salīdzinātas 20 kvalifikācijas no 10 valstīm
- Veselības aprūpes asistenta un IKT pakalpojumu tehniķa kvalifikācijas (EKI 3., 4. un 5. līm.)
- Kvalitatīvā analīze – *Vocational Qualification Transfer System Competence Matrix* (ES projekts “*HealthCareEurope*”)
- Kvantitatīvā analīze – automatizēta sistēma

Erasmus+ projekts QUATREC

- Projekts (2018-2020) – LV, BG, EE, UK, ARM
- Salīdzinātas 15 kvalifikācijas (1 EKI 6. līm. un 2 EKI 7. līm.)
- Bakalaura grāds fizikā, maģistra grāds psiholoģijā, maģistra grāds biznesa administrācijā
- Kvalifikāciju salīdzināšana – anketa (*fiche*)
- Kvantitatīvā mācīšanās rezultātu analīze
- Kvalitatīvā mācīšanās rezultātu analīze

Valstu ziņojumu salīdzinājums

Normatīvais regulējums

Valsts	MR lietošanas regulējums normatīvajos aktos
Armēnija	X
Bulgārija	✓
Latvija	✓
Lietuva	✓
Rumānija	✓
Apvienotā Karaliste	X

Valsts	Diploma pielikuma izsniegšana	MR iekļaušana DP
Armēnija	✓	✓
Bulgārija	✓	X
Latvija	✓	✓
Lietuva	✓	✓
Rumānija	✓	✓
Apvienotā Karaliste	X (izsniedz atsevišķas AI)	X (ne vienmēr)

Valstu ziņojumu salīdzinājums

AI kvalitātes novērtēšana mācīšanās rezultātu kontekstā

- MR novērtēšana ir būtisks aspekts studiju programmu novērtēšanas procedūrās
- MR regulāri tiek pārskatīti un pilnveidoti
- Daudzas AI nodrošina atbalstu (mācības) akadēmiskajam personālam MR rakstīšanā

	Armēnija	Bulgārija	Latvija	Lietuva	Rumānija	Apvienotā Karaliste
MR iekļauti kvalitātes novērtēšanā	✓	✓	✓	✓	✓	✓
MR iekļauti iekšējā kvalitātes novērtēšanā	✓	✓	✓	✓	✓	✓
MR iekļauti ārējā kvalitātes novērtēšanā	✓	✓	✓	✓	✓	✓
AI autonomija	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Valstu ziņojumu salīdzinājums

Praktiskas pieejas mācīšanās rezultātu formulēšanai I

- Pārsvarā līdzīga pieeja mācīšanās rezultātu rakstīšanai (uzbūve un struktūra)
- Gandrīz visām aptaujātām All izveidota iekšējā dokumentācija mācīšanās rezultātu formulēšanai
- Darba devēji ir (aktīvi) iesaistījušies mācīšanās rezultātu formulēšanā (lai tie atbilstu darba tirgus prasībām)
- Studiju programmām formulēto mācīšanās rezultātu skaits ir atšķirīgs (pa valstīm un programmām)

MR skaits

Valsts	Biežākās atbildes
Armēnija	7-10 (vispārīgie MR, 18-20 priekšmetu MR)
Bulgārija	10<
Latvija	6, 5-7, 7-12
Lietuva	13 ieteiktais, variē no 10-12 līdz 12-17
Rumānija	6-7
Apvienotā Karaliste	Atkarībā no programmas

Valstu ziņojumu salīdzinājums

Praktiskas pieejas mācīšanās rezultātu formulēšanai II

Rakstot mācīšanās rezultātus, katra All izmanto **atšķirīgu pieeju** attiecībā uz:

- ✓ Mācīšanās rezultātu dimensijām (atšķiras no NKI izmantotajām)
- ✓ Darba devēju iesaistes pakāpi/lomu (ja ir) studiju programmu izveidē
- ✓ Mācīšanās rezultātu skaitu

Visās aptaujātās All novērojami **līdzīgi principi** attiecībā uz:

- ✓ Atsaucēm uz EKI/NKI līmeņu aprakstiem
- ✓ Nacionālā līmeņa normatīvajiem dokumentiem, kas nosaka noteiktus mācīšanās rezultātus, EKI līmeni u.c. (atkarībā no valsts – piem., profesiju standarti (LV, RO), studiju jomu apraksti (LT), priekšmetu indikatori (UK))
- ✓ Saskaņošanu ar Eiropas standartiem un vadlīnijām kvalitātes novērtēšanā

Rekomendācijas

Izmantotie avoti

- Valstu ziņojumi
- Publiski pieejamie mācīšanās rezultātu labās prakses piemēri
- Salīdzinošais ziņojums
- Iepriekšējais QUATREC projekts (2018-2020)
- QUATREC 2 projekta darba grupas diskusijas
- ENIC/NARIC centriem rīkoto mācību semināru rezultāti

Mērķis

Veicināt mācīšanās rezultātu efektīvu izmantošanu kvalifikāciju novērtēšanā, kad tas ir nepieciešams

Ieteikumu struktūra

Augstākās izglītības iestādes

1. Mācīšanās rezultātu formulēšana kvalifikāciju novērtēšanas kontekstā
2. Mācīšanās rezultātu salīdzināšana

Augstākās izglītības iestādes
Darba devēji
ENIC/NARIC centri

Mācīšanās rezultātu formulēšana kvalifikāciju novērtēšanas kontekstā I

Lai mācīšanās rezultāti būtu **salīdzināmi**:

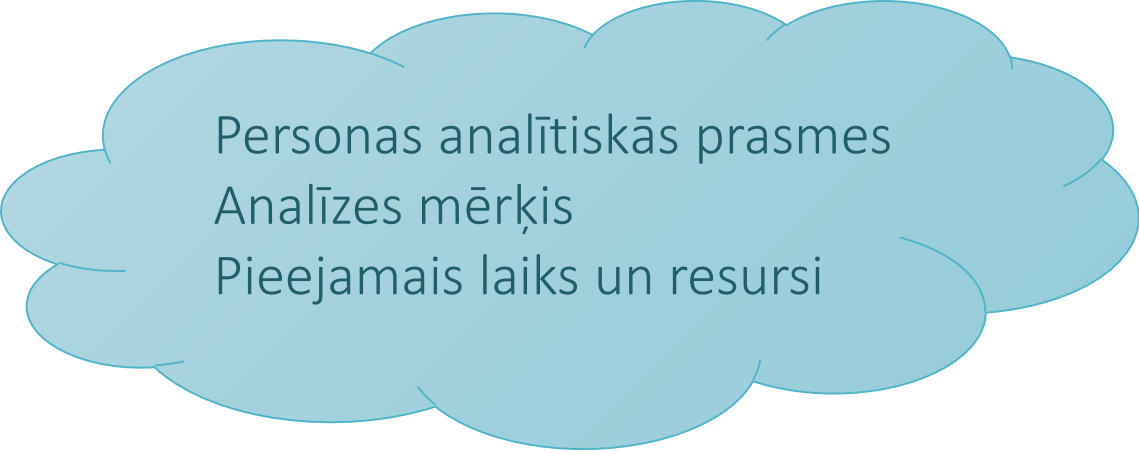
- Tiem jābūt skaidriem, saskaņotiem, specifiskiem, reāli sasniedzamiem (novērojamiem), novērtējamiem
- Jāizmanto darbības vārdi, kas apraksta studenta spējas vai darbību
 - ! Piemēram, var izmantot – izvērtēt, analizēt, salīdzināt
 - ! Piemēram, ieteicams izvairīties – zināt, saprast, mācīties, iepazīties, apzināties (vairāk saistīti ar mācīšanas mērķiem)
- Jāiekļauj dažādi (atbilstoši) izglītības (Blūma) taksonomijas līmeņi un jomas (darbības vārds)

Mācīšanās rezultātu formulēšana kvalifikāciju novērtēšanas kontekstā II

Lai mācīšanās rezultāti būtu **salīdzināmi**:

- Mācīšanās rezultāti jāformulē proporcionāli studiju perioda apjomam (kredītpunktiem)
- Studijām un vērtēšanas metodēm jābūt atbilstošām sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem
- Jāveido studiju programma un vērtēšana tā, lai visi studenti spētu zināmā mērā sasniegt un demonstrēt sasniedzamos mācīšanās rezultātus
- Mācīšanās rezultātiem jābūt specifiskiem – piekļuve profesijām (īpaši profesionālo kvalifikāciju gadījumā)
- Jāietver visas mācīšanās rezultātu kategorijas/dimensijas (piem., zināšanas, prasmes kompetences)

Mācīšanās rezultātu salīdzināšana

Personas analītiskās prasmes
Analīzes mērķis
Pieejamais laiks un resursi

Soļi salīdzināšanai:

1. Informācijas par salīdzināmajām kvalifikācijām vākšana un sakārtošana
2. Kvantitatīvā analīze
3. Kvalitatīvā vai kontentanalīze
4. Atsevišķu apgalvojumu vai frāžu lasīšana un analīze

1. Informācijas par salīdzināmajām kvalifikācijām vākšana un sakārtošana

Anketa (*fiche* – adaptēta no QUATREC) apkopo šādus datus:

1. Kontekstuālā informācija

- Kvalifikācijas nosaukums
- NKI/EKI līmenis
- Informācija par studijām, pēc kurām iegūstama kvalifikācija
- Formālās tiesības (tālākā izglītība/pieklūve darba tirgum)
- Informācija par izsniedzējiestādi
- Informācija par Diploma pielikumu
- Informācija par kvalitātes novērtēšanu
- Informācija par mācīšanās rezultātiem

2. Mācīšanās rezultāti

Mācīšanās rezultāti kā definējusi kvalifikācijas izsniedzējiestāde

Anketas paraugs

Qualification:

Level of NQF/EQF:

Country	
Full title of qualification (EN)	
Full title of qualification (national lng)	
Access requirements	
Admission requirements	
Workload (amount of ECTS credits)	
Mode of study (if relevant)	
Profile (academic, professional) <i>If relevant, add contextual information</i>	
Access to further studies	
Professional rights (if exists)	
Awarding of qualification	
• Requirements for graduation	
• Awarding body: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Name of institution ▪ Type of institution (for example, higher education institution) 	
• Procedure (if relevant)	
• Diploma Supplement (according to model developed by the European Commission, Council of Europe and UNESCO/CEPES) is awarded (Yes/No)	
• Other documents issued (Yes/No) <ul style="list-style-type: none"> ▪ If yes what title and type 	
External quality assurance	
• Type of accreditation (e.g. programme, field, institution) <i>Please mention all types of accreditation necessary for this qualification to be state recognised in the country</i>	
• Title of quality assurance body (national, other)	
Learning outcomes	

2. Kvantitatīvā analīze

- Mācīšanās rezultātu apgalvojumu skaits
- Mācīšanās rezultātu garums un detalizācijas pakāpe

Rīki:

- ✓ Cedefop izveidotie **automatizētie procesi** – nepieciešama tālāka analīze
- ✓ Bezmaksas tiešsaistes programma **AntConc**, ko izstrādājis *Dr Anthony Laurence* – vārdu sarakstu rīks (vārdu biežums)

<https://www.laurenceanthony.net>

3. Kvalitatīvā vai kontentanalīze

Mācīšanās rezultātu iedalīšana:

- **vispārīgie**, t.i. saistīti ar caurviju, sociālajām zināšanām, prasmēm vai kompetencēm
- **specifiskie**, t.i. saistīti ar konkrēto jomu vai nozari

Mācīšanās rezultātu grupēšana pa **tematiem**:

- **atslēgas vārdu** saraksts, kas iekļauti mācīšanās rezultātu apgalvojumos
- astoņu **pamata kompetenču** saraksts

Rīki:

- ✓ AntConc programma – saskaņotības rīks (atspoguļo, kādā kontekstā tiek lietoti vārdi un frāzes)

<https://www.laurenceanthony.net>

- ✓ Tiešsaistes *World Reference Level* (WRL) rīks, ko izstrādājusi UNESCO – izveido mācīšanās rezultātu aprakstu profilu

<https://worldreferencelevels.org>

4. Atsevišķu apgalvojumu vai frāžu analīze

Jautājumi analīzei:

1. Apgalvojums formulēts no **studentu perspektīvas** – ko viņiem būtu jāzina, jāprot un jāsaprot
2. Apgalvojumos ir iekļauti **darbības vārdi**, lai parādītu plānoto studiju sarežģītības pakāpi
3. Darbības vārdi atsaucas uz **taksonomiju** (piem., EKI, Blūma, Boloņas KI) vai citiem atsauces punktiem (kādiem?)
4. Apgalvojumi ietver (skaidru vai netiešu) atsauci uz **NKI un/vai EKI līmeņiem, vai Boloņas ciklu**
5. Apgalvojumi ietver mācīšanās rezultātu **priekšmetu un mērogu** (aprakstā ietverta kvalifikācijas orientācija un sasniedzamo MR dziļums/plašums)
6. Apgalvojumos lietotas **dimensijas**, kas definētas NKI, EKI vai EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūrā
7. Apgalvojumi kvalifikācijas paskaidro profesionālo un/vai sociālo un/vai izglītības **kontekstu**

Kvalifikāciju salīdzināšana uzticamai atzīšanai – QUATREC 2

QUATREC 2 pieeja mācīšanās rezultātu izmantošanai kvalifikāciju salīdzināšanā – salīdzinošais ziņojums un rekomendācijas

Semināra un projekta materiāli tiks publicēti AIC mājaslapā
<https://aic.lv/par-aic/projekti/quatrec-2-projekts>

Darba seminārs, 2022. gads, Rīgā